

2021
JÚLIUS

PILISCSABAI POLGÁR

PILISCSABA VÁROS KÖZÉLETI HAVILAPJA

ÖSSZETARTOZUNK, KÖZÖSSÉGET ÉPÍTÜNK

- 4** FARKAS ANDRÁS: MEGRAGADNI MINDEN LEHETŐSÉGET
- 8** GYEREKNAP A CSABA-KERTBEN
- 12** A BÉTHEL MÚLTJA ÉS JELENE
- 16** POSZT-COVID: GYÓGYULÁS UTÁNI REJTÉLYES TÜNETEK

A családsegítő és gyermekjóléti szolgálat hírei

Ingyenes jogi tanácsadás

Változik az ügyfélfogadás a nyári időszakban a családsegítő szolgálatnál. Szolgálatunk 2021. július 1-től augusztus 31-ig 8-12 óra között tart nyitva. Az adománykövetítés továbbra is kiszállítás formájában működik. Sürgős esetben telefonon is elérhetőek vagyunk a 06 70/456 5493-as telefonszámon.

További információk és hírek:

www.facebook.com/piliscsabaicsaladsegito

■ **A családsegítő szolgálat munkatársai**

Megszülettek

- Horváth Gertrúd 2021. 05. 03.
- Herhof Ábel 2021. 05. 05.
- Borbola Bertalan 2021. 05. 06.
- Pilisi Zsombor 2021. 05. 07.
- Kovács Anna 2021. 05. 17.
- Soltész Éva 2021. 05. 20.
- Nagybacsoni-Szabó Zelma 2021. 05. 21.
- Romhányi András 2021. 05. 21.
- Lakatos Kornél Gergely 2021. 05. 28.
- Ramirez Schneider Elizabet 2021. 05. 28.

Rendőrségi egyeztetés

Május 20-án a piliscsabai polgármesteri hivatalban tett látogatást dr. Gyetvai Tibor rendőr ezredes, rendőrségi főtanácsos, rendészeti rendőrfőkapitány-helyettes és dr. Öveges Kristóf rendőr ezredes, a Budaörsi Rendőrkapitányság megbízott kapitányságvezetője. A megbeszélésen az önkormányzatot Farkas András polgármester és Simon Gyula közrendvédelmi tanácsnok képviselte. A találkozó fő témája többek között a piliscsabai közbiztonság és a közlekedésbiztonság helyzete volt, valamint a további együttműködés kiszélesítése a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság, Piliscsaba Város Önkormányzata és a helyi polgárőrség között. Simon Gyula a megbeszélésen azt is felvetette, hogy Piliscsabán a közterületi rendőri jelenlét és a jelenlegi közbiztonsági színvonal fenntartása miatt kezdeményezni fogják egy második körzeti megbízotti státusz felállítását, amit a közeljövőben írásban is megerősítenek a főkapitányság felé. Ezt a lakosságszám növekedése és Piliscsaba várossá válásának ténye is indokolja. Az egyeztetések a közeljövőben több témában tovább folytatódnak majd.

Nyári zárvatartás a hivatalban

A Piliscsabai Polgármesteri Hivatal 2021. július 26–30. és augusztus 9–13. között igazgatási szünet miatt zárva lesz.

Az igazgatási szünet ideje alatt a halálesettel kapcsolatos anyakönyvi ügyelet telefonszáma (8–16 óráig): 70/456-55-12

Az igazgatási szünetet követő első nyitvatartási nap augusztus 2., illetve augusztus 16. lesz, ekkor lehet majd új iratokat leadni.

Itt járt a Skanzen szakmai küldöttsége

A szentendrei Skanzen munkatársait fogadta hivatalában Farkas András, Piliscsaba polgármestere május 13-án. Dr. Bereczki Ibolya, a Szentendrei Néprajzi Múzeum főigazgató-helyettese, valamint Fancsalszki Noémi és Kvellár Viktória, a Magyarországi Tájházak Központi Igazgatóságának néprajzos muzeológusai személyesen is megtekintették, illetve további szakmai javaslatokat fogalmaztak meg az idén regisztrált Piliscsabai Tájház (Falumúzeum) gyűjteményével kapcsolatban.

A szakmai küldöttség örömet fejezte ki a megújuló városközpont terveinek hallatán, és elismerően nyilatkozott a piliscsabai nagytemplom és a Klarissza-ház épületegyüttesének felújításáról. A megbeszélésen kiemelt témaként szerepelt az Uradalmi Ház műemlék épületének felújítása, valamint a tájház gyűjteményének bővítése is. Szelke László, a MIKK vezetője elmondta, a szakmai küldöttség ígérete szerint a közeljövőben írásban is javaslatot tesz a továbblépés lehetőségeiről, melynek köszönhetően az Uradalmi Ház műemlék épülete is hamarosan megújulhat.

Baj esetén – a 112-es segélyhívó tárcsázása mellett – azonnal hívják a PILISCSABA NAGYKÖZSÉGI ÖNKÉNTES TŰZOLTÓ EGYESÜLETET a 06 30 991 3580-as telefonszámon!

Beszámoló a város pénzügyeiről

Az alábbiakban összefoglalót olvashatnak a Pénzügyi Bizottság (továbbiakban: PB) 2020 márciusától végzett tevékenységéről, működéséről, ellátott feladatairól és jövőbeli elképzeléseiről.

A PB munkavégzése 2020 márciusától júniusig, majd 2020 novemberétől 2021 júniusáig online formában történt. Jellemzően minden héten véleményeztük és megvitatuk a polgármester vagy a jegyző, néhány esetben az intézményvezetők vagy a hivatal egyes vezetői által készített anyagokat, majd kialakítottuk álláspontunkat és megküldtük az érintettek részére. Más esetekben a PB készített javaslatot, dokumentumot az egyes vezetők számára, és erről kértük véleményüket. Többször előfordult, hogy a település lakói által tett kezdeményezéseket vitattuk meg és alakítottuk ki az álláspontunkat, bevonva ebbe a képviselő-testületet is. Amennyiben a járványügyi intézkedések lehetővé tették, a szabadban vagy maszkot viselve is találkoztunk. Elmondhatjuk, hogy több üzenetet váltottunk ebben a formában, mint a járvány kitörése előtt. Amikor pedig lehetőség volt rá, akkor rendes bizottsági ülést tartottunk, és remélhetőleg így fog folytatódni a munka már 2021. júniustól is.

A legfontosabb rendeletalkotási kötelezettségünknek, a 2019–2020. évi zárszámadási, valamint a 2021. évi költségvetési rendelet meghozatalának előkészítését több körben, még személyes részvétel formájában sikerült lebonyolítani.

A gazdálkodás tekintetében a bevételek növelése érdekében több lépést tettünk. Először is elkezdtük a helyi adók ellenőrzését. Itt meg kell jegyezni, hogy 2021-ben megtörtént a gépjárműadó végleges elvonása, a helyi iparüzési adó megfelelése – amit kompenzálunk majd –, illetve a bérleti díjak befagyasztása. 2020-ban 362 261 000 Ft saját bevételünk volt, ebből a helyi adó bevétele 309 634 000 Ft. Bármilyen fejlesztés, program megtartása, szociális rendeletünk által adható segélyek biztosításának az alapja részben a saját bevétel. Mivel adót nem emeltünk, csak a mentességek körét szabtuk át, ezért indokolt volt áttekinteni a helyi adókból fakadó lehetőségeket. Ennek első elemeként a telekadó ellenőrzésére került sor, ami még most is folyamatban van. Felmértük azokat a telkeket, amelyek a helyi adó rendelete szerint adókötelesek, ezekre az adók kivetése részben megtörtént. Ez a folyamat folytatódik, hiszen több feltáratlan adótárgy van ebben az adónemben.

Akinek kérdése van adóüggyel kapcsolatban, vagy nem ismeri Piliscsaba adórendeletét, bevallási formáit, az alábbi linken tájékozódhat: <https://piliscsaba.hu/adougyek>

Az építményadó ellenőrzését is megkezdtük, véletlenszerűen kiválasztott tulajdonosok esetében, pilot jelleggel. Ezen ellenőrzések tapasztalatait felhasználva fogunk még az idén elindítani egy teljes körű építményadó-ellenőrzést, a következő évben pedig a helyi iparüzési adó ellenőrzését is el fogjuk kezdeni a NAV segítségével.

Saját bevételeink tekintetében a bérleti díjakat nem emeltük, ezek ebben az évben befagyasztásra kerültek, de tervezzük az önköltségszámítási szabályzat felülvizsgálatát és ennek kapcsán a bérleti díjak rendezését 2022. január 1-től.

Megújult a bírságolási politika is. Miután elszállítottuk a roncsautókat, folytatódni fog a közterületek rendbetétele, továbbá a gázos, szemetes, nem karbantartott magántelkek esetében a mások lelki- testi egészségét és életkörülményeit romboló ingatlanulajdonosok felkeresése, akik első körben felszólításra számíthatnak, majd ha ezután sem teljesítik kötelességüket, akkor bírságolásra is.

Ami településünk vagyongazdálkodását illeti, felmértük azon vagyonelemeket, amelyek nem szükségesek az önkormányzati kötelező feladatellátáshoz, és ezeket a képviselő-testületi döntést követően értékesíteni fogjuk.

A saját bevételek rendbetétele mellett meg kell említeni a kormány által a beruházásokhoz nyújtott, vissza nem térítendő támogatásokat is. Ezeket csak felsorolásszerűen említeném meg az elmúlt egy évből: a Klarissza-ház felújítására 550 millió Ft, a művelődési házra és könyvtárra két részletben 8 és 7,5 millió Ft érkezett, valamint pályáztunk egy útszakasz felújítására, illetve a DMRV-vel közösen víziközmű-fejlesztésre. Ez utóbbi kettő eredménye lapzártáig még nem érkezett meg.

Fontos kiemelni, hogy önerőből elkészítettük a város hiányzó csatornaterveit. Tervezzük önkormányzati forrás biztosításával és a lakosság bevonásával – annak arányában, ahogy az egyes szakaszok érintettsége lehetővé teszi – az útszakaszok megújítását, a csatornázás teljes kiépítését azokon a helyeken, ahol a vezetékes víz már megvan. Remélhetőleg a következő lapszámokban a Fejlesztési Bizottsággal közösen tudunk beszámolni a fejlesztésekről és azok pénzügyi hátteréről.

Végül szeretném megköszönni a PB tagjainak és a képviselő-testület minden tagjának az elmúlt közel másfél évben végzett munkáját, amivel hozzájárultak a stabil és pénzügyileg pozitív működés biztosításához, továbbá az önkormányzat minden dolgozójának, akik ebben a nehéz időszakban is becsülettel végezték munkájukat. Külön köszönet illeti a polgármestert, aki testületi ülések nélkül vezetett az önkormányzati munkát.

■ **Kisgergely István**
A Pénzügyi Bizottság elnöke

Megragadni minden lehetőséget

Nem csak a jövő generációi számára fejlesztjük Piliscsabát

Piliscsaba az elmúlt időszakban több, az eddigiekhez képest kifejezetten nagyszabású projekthez is kapott támogatást. A közösségi oldalakon sokszor felmerül a kérdés, hogy miért nem az alapvető infrastruktúra fejlesztésére keres támogatásokat a város. Ezzel kapcsolatban beszélgettünk Farkas András polgármesterrel.

Sok pályázaton nyert Piliscsaba az elmúlt években, ami több területen is látványos fejlődést hozott. Kihasználja a város maximálisan a pályázati rendszer adta lehetőségeket?

Az első, amit ezzel kapcsolatban fontos elmondani, hogy az előző EU-s ciklusban – tehát 2014–2021 között – Pest megye a közép-magyarországi régióhoz tartozott. Ez azt jelentette, hogy Budapesttel együtt számították a fejlettségi szintjét, és mivel ez a szint meghaladta az uniós átlagot, a közép-magyarországi régió nem juthatott EU-s forrásokhoz. Most kormányzati döntés alapján Pest megye önálló régió lett, és így, hogy leváltunk Budapestről, kaphatunk majd támogatásokat. Az elmúlt hét év viszont Piliscsaba és a környék számára hét szűk esztendő volt, amikor sem csatornázásra, sem útépitésre, sem egyéb másra nem kaphattunk közvetlen EU-s forrást.

Ha ebben az időszakban uniós pénzre nem is pályázhattunk, állami támogatásra igen. A kormány Pest megye számára egy 80 milliárdos keretet biztosított, amiből különböző célokra írt ki pályázatokat. Ha megnézzük azt, hogy ebből lakosságárányban mennyit kapott Piliscsaba, akkor azt kell mondanom, hogy bőven lehívtuk a ránk eső összeget, sőt ennél többet is. Településünk tehát ilyen szempontból nagyon jól teljesített, köszönhetően annak, hogy mindenre pályáztunk, és mindvégig egy koncepció mentén haladtunk. Ezekből a pályázatokból újítottunk fel néhány járdát, és ebből tudtunk energetikai beruházásokat végrehajtani az orvosi rendelőben és a Jókai iskolában, aminek köszönhetően megújult a településközpont több fontos épülete. Mindezek mellett óvodát is tudtunk építeni, méghozzá úgy, hogy az országban az erre a célra elnyert legnagyobb összeget, 220 millió forintot kaptunk 2018-ban. Ezenkívül még több kisebb fejlesztésre is tudtunk pénzt lehívni, tehát arányaiban nagyon jól teljesítettünk ebben az időszakban is.

Gyakori lakossági kérdés: miért nem csatornázásra és útépitésre pályázott a város?

Fontos kiemelni, hogy csatornázásra és útfelújításra eddig nem lehetett forrást lehívni, de ez a jövő évtől változni fog. A kormányzati logika ugyanis úgy működik, hogy az agglomerációban elsősorban olyan projektekre adnak állami juttatást, ami intézményfejlesztést, energetikai beruházásokat szolgál (ilyen például az óvoda- és bölcsődeépítés vagy az egészségügyi fejlesztés), emellett csak kisebb út- és járdaépítéseket támogatnak (ennek köszönhetően építettünk több utcában járdát), mivel a fejlesztéspolitika úgy tekinti, hogy az alapvető infrastruktúra gyakorlatilag kész van az agglomerációban.

Ha megnézzük a környező településeket, azt látjuk, hogy ott az 1990-es és a 2000-es években végrehajtották azokat a fejlesztéseket, amelyek a rendszerváltás után a megnövekedett lakosságszámhoz szükségesek voltak, így csatornázás és útépités tekintetében bőven 90% fölött állnak. Arról jómagam nem tehetek, sem a testületem, hogy az akkori piliscsabai vezetés nem foglalkozott érdemben ezekkel a kérdésekkel, és úgy történt meg a lakosságszám növelése, illetve úgy történtek meg a lakópark-

beruházások, hogy alapvető infrastruktúrafejlesztések – óvodaépítés, útépités, csatornázás – nem társultak hozzá. A mintegy 50%-os megfelelő útburkoltsági aránnyal és a 68%-os csatornázottsággal szégyenpadon van Piliscsaba. Azért is lettem polgármester, hogy ezeket a problémákat megoldjam. Itt jegyezném meg, hogy az én utcámban, sőt a közeli utcákban sincs sem csatorna, sem aszfalt. Bevallom, emiatt sokszor nem merek beállni a polgármesteri parkolóba, mert – akár télen, akár nyáron – úgy néz ki a kocsim, mintha egy tanyáról érkeztem volna. Ezt a problémát tehát együtt szenvedem meg a piliscsabaiakkal, és nekem is fontos, hogy ebben a kérdésben is előrébb lépjünk.

Van megoldás arra, hogy ezt a hatalmas lemaradást behozzuk?

Az EU-s források eddigi hiánya miatt ezt a projektet részben önerőből, önkormányzati bevételekből kell finanszíroznunk, részben lakossági hozzájárulással. Máshol is készültek így csatornahálózatok és utak, és már a '80-as, '90-es években is épültek úgy utcák Piliscsabán, hogy a lakosok összedobták a pénzt. Olvastam a közösségi portálon egy olyan megjegyzést, hogy hogy gondoljuk azt, hogy 300 000 forintot kérünk egy családtól az útépitéshez hozzájárulásként, amikor annak idején csak 40 000 forintot kellett beleadni. Gondoljunk bele, hogy akkor kettő forint volt egy gombóc fagyalát, most pedig kétszáz forint. És gondoljunk bele abba is, hogy 40 000 forintért autót lehetett akkoriban venni. Ha arányaiban nézzük, most 1-2 millió forintnak felelne meg, amit az akkori lakók befizettek. Mi ennek csak a töredékét szeretnénk elkérni. Kétségtelen, hogy most nagy levegőt kell vennünk, hogy ami elmaradt a '90-es és a 2000-es években, azt megtegyük, mert erre közvetlen kormányzati támogatást kevésbé fogunk kapni. Meg fogok tenni mindent ennek érdekében, és folyamatosan ezért lobbizom, hogy kapjunk erre is pénzt, de ebben a kérdésben alapvetően saját magunkra számíthatunk.

A teljes településre megtervezettük idén a csatornahálózatot. Egyértelművé vált, amit sejtettünk: sajnos annak idején a szennyvíztelep fejlesztése sem átgondoltan történt meg, és nem bírja el azt a kapacitást, amire a városnak összességében szüksége van. Az első lépések között tehát a szennyvíztelepet kell bővíteni ahhoz, hogy a csatornahálózatot fejleszteni tudjuk.

A közösségi portálok sokszor a szemére vetik, hogy nem válaszol az ott feltett lakossági kérdésekre, kritikákra...

A polgármester hasonló egy bokszsákhoz, amit lehet ütni az elmúlt 30 év minden problémájáért. Sajnos sokan földi életük jelentős részét a közösségi oldalak fogságában töltik. A magam részéről a valóságban, emberekkel beszélgetve, a kert rendezve, a természetet járva szeretem tölteni az időmet. Mindemellett kommentelés helyett inkább azon dolgozom, hogy pénzhez jusson a város. Csak ebben a ciklusban munkanapra lebontva napi több mint egymillió forintot tudtam hozni Piliscsabának a megfelelő helyeken való kopogtatással. Kérem, fogadják el, hogy ezzel többre jut Piliscsaba. Természetesen igyekszem, hogy időközönként válaszoljak a feltett kérdésekre, és terveim közt szerepel, hogy legyenek Piliscsaba közösségi oldalán olyan írások vagy videók, ahol egy blokkban válaszolok időről időre az összegyűlt kérdésekre.

A megszerzett támogatásokat miért nem út- vagy csatornaépítésre fordítják?

Nézzük a Klarissza-ház felújítását, mint fő projektet. Ennek kapcsán 550 millió forint támogatást kapott Piliscsaba. Ekkora összeget a településünk még soha nem nyert. Ez hosszú utánajárásnak, koncepcionális gondolkodásnak az eredménye. Fontos megérteni azonban, hogy ez egy célzott támogatás, amit nem tudunk másra fordítani. Ez nem úgy megy, hogy átutalják a pénzt, és azt kezdünk vele, amit akarunk, hanem ezt bizony a településközpont felújítására kell fordítanunk, azon belül is

a Klarissza-házra. Nem véletlen az sem, hogy sokak közbenjárására a templomtorony felújítása 150 millió forintot kapott. Ezzel is a településközpontnak egy fontos épülete, talán a legfontosabb épülete újul meg.

Hogyan kapcsolódik ehhez a Pázmány Péter Katolikus Egyetem egykori piliscsabai campusán készülő beruházás?

A hátszelet a fejlesztésekhez nagyrészt az adja, hogy Nemzeti Tudáspark fog létesülni Piliscsabán. Amikor a '90-es évek elején létrejött a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, illetve aztán a 2000-es évek elején a Iosephinum campusán megépült az új kollégium, településünk nem használta ki kellően ezt a lehetőséget, és nem lobbizott annak érdekében, hogy valódi megújulás történjen. 2014-ben, a polgármesterre választásom utáni első napon elmentem a Pázmányra, hogy megtudjam, hogyan áll az egyetem helyzete, és azóta is folyamatosan figyelemmel kísérem a kérdést. Ezért gondolom, hogy az újabb fejlesztésnek köszönhetően Piliscsaba igenis tud támogatásokhoz jutni. Már sok döntéshozóval megértem azt, hogy amikor egy magas szintű oktatási-kutatási intézmény, egy Nemzeti Tudáspark lesz a városban, akkor nem engedhetjük meg magunknak azt, hogy bárkinek, aki vonattal jár dolgozni, gumicsizmában kelljen elindulnia Budapestre, és nejlonszatyorbán vinni a körömcipőjét.

A 10-es út nagy forgalma miatt annak sem könnyű a helyzete, aki autóval indulna a fővárosba...

Az országos fejlesztéspolitika még egy fontos dologra koncentrálni Budapest vonzáskörzetében, ez pedig a bevezető utak tehermentesítése. Ezért fejlesztik az agglomerációban nagyon sok helyen a kötöttpályás közlekedést, és ebben a Budapest–Esztergom vonal egy mintaprojekt. A másik ezzel kapcsolatos fejlesztés, hogy jó eséllyel meg fog épülni a kerékpárút Budapest irányába, egészen Pilisjászfalutól. Ez a Kálvária utca, Árok utca mentén, a Kenyérmezei patak vonalán valósul majd meg, hogy ezzel is könnyítsen a 10-es út forgalmán. Ez egyébként a mi fejlesztési elképzeléseinkhez is nagyon jól illeszkedik, ez ügyben sokakkal és sok helyen egyeztettem.

A Városi Könyvtár e havi ajánlata

Elérhetőségek: konyvtarpiliscsaba@gmail.com, 06 26 575 399, 06 26 375 355

VADADI ADRIENN: MÁLNA ÉS MISI, AZ IKREK

Vadadi Adrienn legkisebbeknek szóló ovis történetei észrevétlenül járnak körül egy-egy problémát az ovisok mindennapjain keresztül. Most az ikrek, testvérek állnak a középpontban. A könyv végén az író szülőknél szóló utószava olvasható.

LEIGH BARDUGO: BŰNÖS BIRODALOM

Kaz Brekker és csapata rendkívül merész küldetést hajtott végre, még maguk sem hitték, hogy épségben megúszhatják. Ám a busás jutalom felmarkolása helyett most ismét az életükért kell megküzdeniük. Háborúra kerül sor a város sötét, kanyargós utcáin – bosszúért és megváltásért vívott harc, amely eldönti a Grisa-világ sorsát.

KARÁDY ANNA: A FÜREDI LÁNY

Almássy Anna, a XXI. századi jogászlány akaratán kívül az 1763. esztendőben találja magát. Kénytelen beilleszkedni a közösségbe, míg rá nem jön, miként juthat egyszer haza. A lány számára úgy tűnik, mintha a sötét középkorba zuhant volna vissza. Ám a rémisztőnek tűnő világban is létezik az az időtlen érzés, amelyet úgy hívunk, hogy szerelem.

HELEN BOSTOCK: VADON A KERTEMBEN

A könyv 100 praktikus tippet tartalmaz, amellyel változatos élővilágot teremthetsz a saját kertedben, és segíthetsz, hogy az ott élő növények és állatok a lehető legjobban érezzék magukat. A könyv egyszerre informatív és szórakoztató, a diagramok és az illusztrációk szemet gyönyörködtetők, a különböző érdekességek böngészését pedig az egész család élvezni fogja.

Összetartozunk, közösséget építünk

Június 4-én ünnepeltük a nemzeti összetartozás napját. A trianoni békeszerződés aláírásának évfordulójáról Piliscsabán a késő délutáni órákban emlékeztek meg ünnepélyes keretek között városunk polgárai.

Az eseményen beszédet mondott Farkas András, Piliscsaba polgármestere, valamint Menczer Tamás, a Külgazdasági és Külügyminisztérium tájékoztatója és Magyarország nemzetközi megjelenítéséért felelős államtitkára.

A program a magyar Himnusz énekülésével kezdődött. Az eseményen verset adott elő Jászai László piliscsabai színművész, majd Nemcsics Katalin moldvai katonanéket hallhatták a megjelentek.

Ezt követően Farkas András, Piliscsaba polgármestere a nemzeti összetartozás jegyében arról beszélt, hogy kötelességünk folytatni, befejezni, beteljesíteni őseink összefogásról tanuskodó tetteit. „Gyönyörű kötelességünk újra közösséggé formálódni. Úgy, hogy az elmúlt 30 évben több mint kétszer annyian lettünk. Új telepések érkeztek ide a völgybe, a Pilis és a budai hegyek találkozásához, Piliscsabára. Kötelességünk megteremteni a szimbólumait, a tereit a közösséggé válnak, hogy olyan erős közösség legyünk mi itt tízezeren, mint ők voltak maroknyian, pár százan, pár ezren.” Ennek jegyében hívta az ünneplőket, hogy ezzel a szemmel tekintsenek körbe a városközpontban álló építményeken.

„Egy. A mi generációnknak jutott a feladat, hogy megépítsük a torony-sisakot. A magasztos sziluett 170 éve eltűnt Piliscsaba horizontjáról. Egyszerű sátoztető helyettesítette generációkon át. Most, épp ezekben a napokban csonkán áll, befejezetlenül, kiszolgáltatva az időjárásnak és az építőknek. Hamarosan begyógyuló sebe itt és most erőteljes asszociációkat ébreszthet bennünk a Trianon okozta érzések megkezdésére. Mi nem hagyjuk, hogy így maradjon. Beteljesedik, amit eleink elkezdtek.

Kettő. Visszaállítjuk a Klarissza-ház pompáját. A Klarissza-ház bizony úgy járt, mint számtalan csodálatos építészeti emlék szerte a Kárpát-medencében. Elvesztette eredeti tulajdonosait, aztán eredeti funkcióját és eredeti arcát is. Nagyjából éppen Trianon környékén indult el ez az átalakulás, amit a kommunizmus évei erősítettek, és a felismerhetetlenségig átépült az épület. Aztán az enyészete lett, pusztulásnak indult. Igen, mint ezernyi emlék a Kárpátok gyűrűjében. Mi most visszahozzuk az eredeti vonásait, a büszke tekintetét a homlokzatoknak. Tartozunk ezzel is ősapáinknak.

Három. Nyitottá tettük és élettel töltjük meg az egykori

zárt uradalmi udvart és közösségi piactérként használjuk. A mi generációnk tette ezt most városhoz méltó valódi közösségi térré. Nem is a kövek számítanak, hanem az, hogy megtelt élettel ez a tér, a találkozási helyszín lett. (...)

Négy. Felújítottuk és a múltból való megemlékezésre alkalmassá tettük az első világháborús emlékművet. (...)

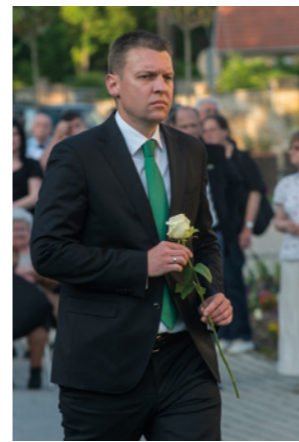
Öt. Felállítottuk az egykor megálmodottak szerint az országzászlót. A mi generációnk eleink 1934-es szándékát tavaly teljesítette be. Áll az országzászló, itt, a település szívében, a hármast út találkozásánál, az Uradalmi Ház és a plébánia között. De az emlékműegyüttes még nem teljes. A harang nincs még a helyén. A harang – mely Kiss Antalnak és családjának adománya Piliscsaba közössége számára, és amely Székelyföldön készült – idén is még csak egy külön állványon áll előttünk. Végleges helyére akkor kerül fel, amikor a járvány elmúltával együtt emlékezhetünk meg három Kárpát-medencei testvértelepülésünk delegációjával. Kézdiszárzapatokéval, kiknek ősei egykoron Háromszék vármegye lakói voltak és őrizték 1000 éven át az ország keleti végét. Aklihegyével, kiknek ősei egykoron Ugocsa vármegye lakói voltak és Nagylapáséval, kiknek ősei pedig Nyitra vármegyében éltek egykoron. Akkor lehet teljes az emlékmű-együttes, amikor közösségünk is teljessé válik velük.

Végül emeljük tekintetünket a hét bronzkézre az emlékművön. A kezekre, melyek bár egymást el nem érhetik, egymás felé nyúlnak. A hét kézre, amely több mindent is jelenthet számunkra. Kifejezi az elcsatolt országrészeket. Hét ország: Ausztria, Szlovákia, Ukrajna, Románia, Szerbia, Horvátország és Szlovénia osztozik most őseink földjén, és valójában egy nyolcadik ország is, Lengyelország, hiszen néhány száz négyzetkilométer hozzájuk is került a békediktátum következtében. És jelképezi a hét piliscsabai településrészt is: az Ófalut, Klotildligetet, Csabagyöngyét, Garancstetőt, Magdolnavölgyet, Fényesligetet és Álomvölgyet. Ez az emlékmű ugyanis nemcsak a Kárpát-medencei magyar testvéreinkkel való összetartozásunkat szimbolizálja, hanem a mi összetartozásunkat is.

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, áldd meg Magyarországot! Boldogasszony anyánk, őrizd nemzetünket!” – fejezte be mondandóját Piliscsaba polgármestere.

Az ünnepi beszéd után hosszú percekig kongott a nagytemplom harangja. A harangzúgást követően ismét Jászai László színművészt hallhattuk, majd az ünnepség vendége, Menczer Tamás államtitkár beszéde következett. „Ahogyan Jászai László művész úr tolmácsolásában korábban hallhattuk: »élni és győzni akarunk, és győzni is fogunk«. Nincs a világon talán még egy olyan nemzet, amely olyan száz évet, amilyen száz év mögöttünk van, túlélte volna – mondta az államtitkár. – Igaz ugyan, hogy sokan örültek volna, hogyha a magyarokkal végeznek, és eltűnünk, de ezt az örömet nem adtuk meg nekik. Itt vagyunk, még mindig itt vagyunk, most is itt vagyunk, és itt is maradunk! Többet adtunk a világnak, mint amit kaptunk tőle, és erre mindig büszkék lehetünk. Most már ezen a vírison is talán túl vagyunk, lassan túl leszünk, és erősebbek leszünk utána, mint előtte voltunk. És száz év után erősebbek vagyunk, mint száz évvel korábban, vagy a száz év során bármikor voltunk.”

Részletesen beszélt azokról a magyarokról, akiket a trianoni döntés elszakított az országtól, és a kormány velük kapcsolatos politikájáról is. „Azt valljuk, hogy mi nem akarjuk megmondani Budapestről a

külhoni magyarok a szülőföldjükön olyan életet tudjanak berendezni maguknak, amelyet szeretnének.”

Végül beszélt az egymás iránti felelősségről és a magyarokhoz, illetve a nemzetiségekhez fűződő viszonyról. „Minden magyar felelős minden magyarért! Vagy megfordítva: aki az egyik magyart elárulja, az bármikor elárulja a másikat magyart is. Aki a külhoni magyarokat elárulja, az bármikor elárulja a határokon belül élő magyarokat is. Ezt csak azért gondoltam záró gondolatként megemlíteni, és azért tartom fontosnak, mert bizony Magyarországon is vannak olyan csoportok, és olyan politikai erők, akik sok mindennel foglalkoznak. Igazából a világ összes baját meg akarják oldani, a világ összes közössége és kisebbsége fontos számukra, csak valahogy mindig a magyarok maradnak ki. Valahogy arra soha nem jut elég figyelem. Az én felfogásom más. Az én felfogásom az, hogy tisztelem a más nemzetiségűt is, ő is lehet a barátom és a szövetségese, sőt örülök is, ha az. De a magyart mindig másképp, mindig jobban szeretem!”

Az ünnepség végén a történelmi Magyarország 64 vármegyéjét képviselve Piliscsaba közeleti és kulturális képviselői 64 szál fehér rózsát helyeztek el az emlékműnél, majd zárásként felcsendült a Szózat és a Székely himnusz.

Kovács Ildikó

Néma üzenet

Május utolsó vasárnapján a világháború hőseiről, katonáiról emlékezünk meg. Piliscsabán a hősök napi ünnepségre május 30-án délelőtt került sor a Templom téren álló I. világháborús emlékműnél, ahol Farkas András polgármester emlékezett a régmúlt hőseire.

„Piliscsabán az I. világháborús emlékművet 1926. augusztus 15-én avatták fel. Az első világháborúban az akkor 20 millió történelmi Magyarországról 3,8 millió férfit vittek a csatákra. 660 000 ember halt meg a háborúban. Minden ötödik ember hősi halált halt, ötből egy komolyabban megsebesült. Minden ötödik került hadifogságba, és tudjuk, hogy közülük sokan meghaltak az embertelen körülmények között. Oroszország és Olaszország csatáira 69 piliscsabai családapa és fiú áldozta fel az életét, az ő neveiket olvashatjuk itt, az emlékművön örökre kőbe vésvé. (...)

A fájdalom, az értelmetlen veszteség fájdalma látható az emlékmű női alakjának arcán is. Az asszony némán tekint fel az égből. Némán, mint ahogy néma maradt elődeink üzenete is. Talán emlékeznek rá, az emlékmű felújításakor és áthelyezésekor számoltam be Önöknek arról, hogy időkapuszulát találtunk a talapzatban. Aztán kiderült, hogy sajnos az időkapuszula az évek során megsérült, és az üzenet, amit piliscsabai elődeink hagytak ránk, eltűnt a papírról. Örökre néma marad tehát az üzenet, mint ahogy az emlékmű női alakja is örökre némán őrzi a fájdalmat.

A hősök emlékének megőrzése az utókorok olyan kötelessége, amely önbecsülésünk, nemzeti azonosságtudatunk megtartásának alapvető feltétele. 2018 novemberében óta a hősök napját megújult méltósággal ünnepelhetjük. Olyan ápolat és méltó környezetben, amely segítségünkre lehet abban, hogy a megemlékezés a kegyeletadás mellett a béke jelentőségére is felhívja a figyelmünket. Becsüljük meg, hogy közvetlen háborútól mentes korban és helyen élhetünk, és kérjük a jó Istent, adjon örök nyugodalmat halottainknak, legyenek példaképeink, mi pedig éljünk békeességben.”

Az eseményen Manning Katica és Tóth Péter gyimesi katonanéket hallhatták a megjelentek. A megemlékezés koszorúit a helyi önkormányzat, a nemzeti önkormányzatok, politikai és helyi civil szervezetek, a Hauck és a Szepesi iskola képviselői helyezték el. Az esemény résztvevői a megemlékezés végén átsétáltak a piliscsabai temetőbe, ahol id. Metz Rezső sírjánál is elhelyeztek egy koszorút, megemlékezve háborús tetteiről és dicsőséget hozó győzelmeiről.

Piliscsabai Polgár

Gyereknapi Csaba-kertben

Településünkön május 29-én, szombaton gyereknapi programokkal várta a családokat a Művelődési és Információs Központ és Könyvtár. A rendezvényekre vonatkozó állami korlátozások enyhítésével végre ismét bárki számára lehetőség nyílt kikapcsolódni. Jó volt újra vidám forgatagban fotózni!

PP

Támogatás a könyvtárnak

288 000 forint támogatást kapott a piliscsabai Művelődési és Információs Központ és Könyvtár az EMMI 2021. évi könyvtári érdekeltség-növelő pályázatán. Az elnyert összeget az intézmény a könyvtári állomány bővítésére, ezen belül is elsősorban a gyermek- és ifjúsági irodalom témakörébe tartozó könyvek vásárlására fordítja. A támogatást várhatóan nyáron használják majd fel, így ősztől még bővebb kínálat várja majd az olvasni vágyókat.

Alapkövetétel

Május 23-án, pünkösdvásárnap ünnepélyes keretek között elhelyezték a Piliscsabán épülő új evangélikus templom alapkövét. Az ünnepségen részt vett dr. Fűrjes Zoltán egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár, köszöntőt mondott Csenger-Zalán Zsolt országgyűlési képviselő és Farkas András polgármester. A templom alapkövét dr. Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnökpüspöke, Keczkó Pál, a Budai Evangélikus Egyházmegye esperese és Kézdy Péter, a Piliscsabai Evangélikus Egyházközség lelkésze áldotta meg és helyezte el. A Széchenyi és a Szent László utca sarkán lévő telken már júniusban megkezdődött az építkezés, és várhatóan 2022 közepére fejeződik be. A beruházás 345 millió forintba kerül, a költségek 70 százalékát a magyar kormány, 30 százalékát a Bajorországi Evangélikus Egyház finanszírozza.

A Béthel történetéről és az új templomról bővebben a 12. oldalon olvashatnak.

Drevenka Antal könyvbemutatója

A piliscsabai szlovákok május 29-én, szombaton tartották meg idei első rendezvényüket, melyen id. Drevenka Antal nemrég megjelent versesköteteit mutatták be. A Piac téren megrendezett könyvbemutató kellemes hangulatban telt, sokan megjelentek az ünnepségen. A vendégeket birkapörkölttel és sok finomsággal várták a szervezők.

A költőt Ay Zoltán alpolgármester az alábbi gondolatokkal méltatta. „Verseiben a természet és a táj megjelenítése mellett fontosak emberi

Június a szlovákoknál

Megtartottuk az idei év első pobocskáját. Örömmel találkoztunk végre abban a reményben, hogy a következő hónapok minden második péntekén összeülhetünk. A következő alkalom július 9-én lesz. A kerek szülinaposok, a névnaposok sokan voltak, hiszen januártól nem volt köszöntés. Mi hiányzott a legjobban? Talán nem is a virág, még a finomságok sem annyira. A beszélgetések viszont, azok olyan nagyon hiányoztak... Bizony, sok mindent kellett átbeszelnünk, mi történt, és mik a tervek.

Fotó: Szabó János

Id. Drevenka Antal versesköteteinek bemutatóját május 30-án tartottuk, Kochnyák István könyvét pedig augusztus 14-én 15 órakor fogjuk bemutatni a Klarissza-házban. A könyvbemutató után az érdeklődők megtekinthetik azokat a dokumentumokat, amelyek a könyvből kimaradtak, annak közt terjedelme miatt. A kiállítóteremben a megnyitó után még egy hónapon át nézegethetjük a számunkra érdekes tárgyakat, iratokat. A megnyitót követően folytatásként megtartjuk a Nemzetiségi Délutánunkat, rendhagyó módon a piactéren. Reméljük, sokan el tudnak majd jönni a lakosságcsere miatt Szlovákiában élő csabai családokat képviselve. A kiállításhoz gyűjtjük az olyan használati tárgyakat, amelyek a szlovák családok tulajdonában még fellelhetőek.

Június 12-én részt vettünk a párkányi Matyica jól sikerült Juniálisán, ahol megbeszéltük a közös programokat.

Hírmondó

kapcsolatai, szlováksága, gyakran ír szlovákuul is. Érdekes, hogy szakmaszeretettel versekben is megjeleníti, de ezekben is az emberszeretet tükröződik. Olvasóit gondolataival a jóra, a tisztességre tanítja. Mind a négy verseskötete – a kétezernél is több vers – olyan világot tár fel, ahol fontos az önismeret, az egészség, az értelmi és érzelmi világ egyensúlya. Foglalkozik Piliscsaba nemzetiségi sajátosságaival, a magyar, szlovák, sváb, cigány kapcsolatokkal, a helyi történelem eseményeivel és annak hatásaival, az ifjúság, a szépség, a szerelem, a házasság komoly és tréfás megközelítéseivel. A politikáról is olvashatunk verseiben, mint a rendszerváltás, a társadalmi átalakulás. Már 2008 környékén elmondja véleményét a közélet, a másság, az életmód témákban.”

A rendezvényen Kochnyák István amatőr családfakutató és Hammerszki Rozália, az esemény szervezője is köszöntötte a 92 éves piliscsabai költőt. Verset mondott Horváth Gergely, a műsrot pedig a Bajnáról érkezett táncscsoport tagjai és a Gesztenyevirág táncscsoport néptáncosai tették színessé.

Leemelték a toronysisakot

Márciusban megkezdődött a piliscsabai Nagytemplom főhomlokzatának felújítása Piliscsaba Német Nemzetiségi Önkormányzatának az Emberi Erőforrások Minisztériumához benyújtott, három nyertes pályázatának és a Székesfehérvári Egyházmegye támogatásának köszönhetően. A főhomlokzat megújulásával együtt az 1748-ban épült barokk templom visszakapja toronysüvegét eredeti formájában. A felújítás minden fázisát folyamatosan ellenőrzik a Műemlékvédelmi Hatóság szakemberei. Már elkészültek a nyílászárók és a harangvetők, a főhomlokzat beállványozása után pedig elkezdődtek a vakolatjavítási, kőrestaurálási folyamatok.

A torony meglévő ácsszerkezetének leemelése rendben megtörtént. Az ácsok, a darukezelő és a mérnökök közös sikere volt, hogy a kedvezőtlen szeles időjárás mellett is biztonságosan földet ért a szerkezet.

A torony új ácsszerkezeti elemeinek előregyártása műhelyben történt. Már megkezdődött a földön az elemek összeszerelése, a vasbeton koszorú elkészülte után pedig autódaru emeli majd a helyére két ütemben az új toronysisakot.

Koós Gábor
műszaki szakértő
Fotók: Koós Gábor, Styevola István,
Lichtneckert János

A kőből készült voluta ellenőrzése

A toronysisak leemelése

Köszönet a szakértő csapatnak!

Hofstädter Tamás – T-Hof Bau Kft., Tázer Pálné PNNÖ elnök és Styevola István projektgazda

Adománygyűjtés a Nagytemplom teljes megújulására

A munkálatok befejezése és a teljes külső megújulás érdekében adománygyűjtést szervezünk. **A pénzádományokat a Piliscsabai Római Katolikus Plébánia CIB Banknál vezetett számlájára, a 10702143-49749706-51100005 számlaszámra várjuk átutalással vagy személyes befizetéssel valamelyik CIB bankfiókban. A közlemény rovatban kérjük, minden esetben tüntessék fel: „TEPLOMFELÚJÍTÁS”. A beérkezett összeget szigorú elszámolás mellett a beruházás önrészeként használjuk fel. Támogatásukat, adományait és felajánlásait ezúton is köszönjük!**

Piliscsaba Német Nemzetiségi Önkormányzata és a Piliscsabai Római Katolikus Plébánia

Baleseti kisokos

Júniusban megkezdődött a vakáció. Ilyenkor előfordulhat, hogy az önfeledt játék közben vagy táborozás során olyan dolog történik, amihez orvosi segítségre, vagy (akár) mentőre lehet szükség. Az Országos Gyerekmegmentő Alapítvány segítségével röviden összefoglaltuk, mit tegyünk a balesetet szenvedett gyerekkel addig, amíg a mentő megérkezik.

Ha **leesik** a gyerek valahonnan – például fáról –, győződjünk meg arról, hogy eszméleténél van-e, lélegzik-e, milyen testrészét ütötte meg. Vérzik-e valahol, és ha igen, milyen intenzitással? Ha a sérült magánál van, és a fejét ütötte meg, függetlenül attól, hogy vérzik-e vagy sem, meg kell figyelni: hányás, szédülés, beszédzavar, látászavar esetén mentőt kell hívni, mert lehet agyarázkódása, súlyosabb esetben koponyaüri bevérzése is, ami kívülről nem látszik.

Ha nem reagál a szólításra, kézszerítésre, megállapítható az **eszméletvesztés**. Ilyenkor azonnal hívjuk a mentőket (104). Amennyiben nem lélegzik (nem emelkedik a mellkasa), meg kell kezdeni az élesztést. Első lépésként a légutak felszabadítása a legfontosabb, hogy a levegő szabadon áramolhasson a tüdőbe. Ehhez a fejét enyhén hátrahajlítjuk, hogy egy síkban legyen a száj a mellkassal. Ha a 10 másodpercig tartó légzésvizsgálatkor azt észleljük, hogy nem lélegzik, megkezdjük a lélegeztetést. Csecsemőknél orra és szájba 5 befúvási kísérletet végzünk, gyerekeknél (1 éves kor felett) pedig az orrot befogva, szájba végezzük ugyanígy a befújásokat. Ha továbbra sincs reakció, akkor a bordák alsó végénél, a szegycsontnál 30 mellkasi nyomást végzünk, csecsemőknél a mutató és középső ujjunkkal, gyerekeknél a kinyújtott tenyerünk első részével. Ha egy perc elteltével sem áll vissza a légzés, hívunk segítséget!

Ha a sérülés **vérzéssel** jár, a lefektetett sebesültnek a sérült részét magasba emelve nyomókötelet alkalmazhatunk. Ha géz nem áll rendelkezésünkre, akkor tiszta, lehetőleg vászon anyagból készült ruhaanyagot kössük át a sebet a mentő megérkezéséig.

Féltrevelés esetén a köhögés hatékony megoldás lehet, biztassuk a gyermeket az intenzív köhögésre. Ám ha ez hatástalan, akkor kezdjük meg az újraélesztést, és hívjuk a mentőt. Ha eszméleténél van, a csecsemőt a hasával lefelé, az alkarunkon helyezzük el, enyhén lógatva a fejét, és így ütögessük meg a hátát ötször. Gyerekeknél ugyanígy tegyünk, csak őket a térdünkre fektessük. A folyamatot az újraélesztésnél használt mellkasi nyomással is végezhetjük felváltva. Gyerekeknél a mellkasi nyomást úgy végezzük, hogy átkarolva a szegycsont alatt, felfelé ható erőteljes nyomást gyakorolunk.

Ha valamilyen **mérgező** anyagot eszik a gyerek, ne erőltessük a hányást (hacsak nem spontán), és ne itassuk folyadékkal, hanem rögtön hívunk mentőt. Lehetőleg a lenyelt anyagból őrizzünk meg egy keveset, hogy a mérge beazonosítható legyen a gyógyítás szempontjából.

Ha **kullancs** kerül a bőr alá, egy speciális csipesszel kell megfogni úgy, hogy ne nyomjuk szét, és enyhe csavarással kivenni. Vigyázzunk arra,

hogy ne szakadjon be a feje, mert akkor a bőr alá kerül a mérge. Ne kenjük be semmivel, mert ha a kullancs fulladozni kezd, kiöklendezi a mérget. Ha a csípés helyén szemmel láthatóan növekedő bőrpírt észlelünk, azonnal forduljunk orvoshoz.

Ha **égés**, leforrasztás történik, bő vízzel hűtsük az érintett testrészt. (De inkább előzzük meg a bajt!)

Ha **csípés** éri a csecsemőt, illetve a gyermeket, és ez allergén reakciót vált ki, Fenistil géllal vagy cseppekkel lehet kezelni az allergia okozta tüneteket.

Fontos azonban, hogy ha bármelyik esetben úgy érezzük, hogy nem tudjuk elvégezni a leírtakat, inkább ne nyúljunk a sérülthöz, nehogy nagyobb kárt tegyünk benne.

Markóczy Zoltán

A mentők telefonszáma: 104

A pilisvörösvári Mentőállomás közvetlen elérhetősége: 06 26/330-188

Bejelentkezésnél közöljük a nevünket, a baleset helyszínét és hogy mi történt. A helyszín pontos meghatározása azért nagyon fontos, hogy a sérültet minél hamarabb el tudják látni.

Dr. Kelemen Rita Kata rendelési ideje június 21-től megváltozott!

	Telefonos rendelés időpont alapján	Időpontos rendelés	Sorszámos (időpont nem szükséges)	Asszisztens telefonon elérhető
Minden nap	08:00–09:00	09:00–10:30	10:30–11:30	12:00–13:00

Telefonos rendelésre a Paciens Portálon keresztül lehet időpontot foglalni. Paciens Portálra regisztráció e-mailen: drkelemenrita.erecept@gmail.com vagy 12:00–13:00 között telefonon

Háziorvosok nyári szabadsága és a helyettesítés rendje 2021

	jún. 24–30.	júl. 2–9.	júl. 12–16.	júl. 19–23.	júl. 26–30.	aug. 2–6.	aug. 9–13.	aug. 16–19.	aug. 23–27.
Szabadságon	Dr. Hoffer	Dr. Kelemen	Dr. Bálint	Dr. Bálint	Dr. Hoffer	Dr. Hoffer	Dr. Kelemen	Dr. Kelemen	Dr. Bálint
Helyettes	Dr. Bálint	Dr. Hoffer	Dr. Hoffer	Dr. Kelemen	Dr. Kelemen	Dr. Bálint	Dr. Bálint	Dr. Hoffer	Dr. Kelemen

A helyetteseket saját rendelési idejükben és rendelőjükben lehet felkeresni. Bővebb információ: www.piliscsaba.hu Július 1., Semmelweis-nap: nincs rendelés, szükség esetén a zsámbéki ügyelet hívható

A Béthel múltja és jelene

A Piliscsabai Evangélikus Egyházközség életének egy nagyon fontos szakaszához érkezett, hiszen új evangélikus templom épül Piliscsabán, a Béthel területén. Kézdy Péterrel, az egyházközség lelkészével arról beszélgettünk, hogy mi is a Béthel, és milyen változást hoz magával az új templom megépülése.

Kézdy Péter evangélikus lelkész

Az önálló élet otthona

A nyugdíjas diakonisszák az egyesület feloszlása után továbbra is itt laktak a Silóban – mesél tovább Kézdy Péter –, ahol a '90-es évek elején dr. Gadó Pál saját vagyonát beleadva létrehozta a Siló Mozgássérültek Önálló Élet Otthonát. Ezen a helyen mozgássérült emberek élhetnek önálló apartmanokban, és munkalehetőség, illetve mozgásterápia áll a rendelkezésükre. Ez volt az első olyan otthon, amelyik eredetileg is mozgássérülteknek épült, ennek köszönhetően minden akadálymentes benne. Gadó Pál úttörő szemlélete, melynek lényege az önálló élet, mintaként szolgált Magyarországon. Önálló volt a lakóközösség is, az új tagokat a jelentkezők közül a lakók maguk választották be. A lakóknak és bejáró sérült embereknek kreatív, értelmes munkalehetőségeket teremtettek, ezek helyszínei a kertészet, az asztalosműhely, a nyomda vagy az uszoda voltak. Gadó Pál már nincs közöttünk, de fontos feladat az otthon eredeti szemléletének megőrzése.

Egyházközség születik

A Béthelben 1924 óta tartanak istentiszteletet. A lelkész először Óbudáról, később Békásmegyerről járt ki havonta. A diakonisszák vasárnapi iskolát tartottak, a mostani gyülekezet több tagja még tőlük tanult hittant.

Régebben Piliscsabán mindössze néhány család alkotta az evangélikus közösséget – folytatja a történetet Kézdy Péter. – Voltak tősgyökeres piliscsabai evangélikusok, és olyanok is, akik a gyermekotthonba jöttek dolgozni. A '90-es évek közepétől aztán sokan települtek Piliscsabára,

A 60 éves fatemplom

A Béthel múltja nagyon régre nyúlik vissza – kezd a mesélésbe Kézdy Péter. 1924-ben alapította meg Pauer Irma a Fébé Evangélikus Diakonissza Egyesületet, amelynek helyén működik ma a Béthel Evangélikus Missziói Otthon a Széchényi utcában, és a Siló Társas Lakóotthon és Önálló Élet Központ a József Attila utcában. Az Evangélikus Diakonissza Egyesület idővel országos méretűvé növekedett. Nagyon sokrétű volt a munkájuk: végeztek szociális tevékenységet, foglalkoztak fiatalokkal, árva gyerekekkel, sérült emberekkel, és már akkoriban is szerveztek táborokat. Az idős diakonisszák, akik a József Attila utcai részen éltek, azt mesélték, hogy mielőtt a kommunista hatalom megszüntette az egyházi egyesületeket, 1951 nyarán még két hatszáz fős gyerektábor tartottak a Béthelben. A feloszlás után azonban a diakonisszák kénytelenek voltak világi pályát választani, és ápolónők, óvónők lettek.

A hanyatlás éve

A szocializmus éve alatt a Béthel területén egészségügyi gyermekotthon működött, ahol súlyosan sérült gyerekeket gondoztak. A jelenlegi piliscsabai evangélikus gyülekezet idős tagjai közül többen úgy kerültek Piliscsabára, hogy a gyermekotthonba jöttek dolgozni. Az épületek műszaki állapota a '80-as évek végére annyira megromlott, hogy az intézményt néha elöntötte a szennyvíz, de olyan is előfordult, hogy nem volt vízellátás, és a szovjet katonák a laktanyából, lajtos kocsiban hozták a vizet. Végül 1989-ben elköltöztették a gyereketthonot. Ezután néhány évig használaton kívül volt a terület, leromlottak az épületek.

1991-ben lehetőség nyílt arra, hogy a terület visszakapja régi funkcióját, és lelkigyakorlatos központot alakítsanak itt ki. Ezt követően elkezdtek apránként, lépésről lépésre kiépíteni azt, ami most látható. Ennek egyik nagy lépése az volt, amikor 1991-ben Németországból ide érkezett a fatemplom.

Az utazó templom

Ez a ma is használatban lévő templom eredetileg Nürtingen városában épült 1961-ben, egyikeként azoknak a „Notkirche” nevű, ideiglenes barakktemplomoknak, amelyeket a háborús bombázások után építettek Németországban. Harminc év elmúltával, miután ott kitöltötte az idejét, az épületet felajánlották Piliscsabának. Az akkori evangélikus esperes, Bolla Árpád gyülekezeti tagokkal utazott el Németországba, ahol szétszedték, teherautóra rakták, és Piliscsabán újra felépítették. Az eredetileg harminc év élettartamra tervezett templom Piliscsabán újabb harminc évet töltött ki. Időközben felújításon ment keresztül, fűthetővé tették, de mostanra az állaga annyira leromlott, hogy előbb-utóbb szükségessé válik a lebontása. Éppen ezért az Evangélikus Egyház új templom építését határozta el.

közöttük sok evangélikus is, akik elkezdtek szervezni az önálló evangélikus gyülekezetet. Gyerektábor, rendszeres vasárnapi istentiszteletet szerveztek – addig csak havonta volt evangélikus istentisztelet –, végül 2005-ben önálló egyházközséget alapítottak. Gadó Pál és felesége konyhaasztaluk körül tartották az első gyülekezeti bibliaórákat. Ma 200-220 lelket tartanak nyilván a közösségben, nemcsak Piliscsabáról, hanem további öt környező településről is.

1991-től elindultak a konferenciák is a Béthelben. Az intézmény 90 férőhelyes, különböző gyülekezeti csoportok, egyesületek, ifjúsági csoportok érkeznek ide lelkigyakorlatokra, táborokra. Az evangélikus gyülekezet pedig tulajdonképpen vendég a Béthelben.

A jelenlegi lelkész tizenöt éve került Piliscsabára. „Akkoriban egy nagyon aktív közösség élt itt – idézi fel Kézdy Péter –, aminek az életébe én tulajdonképpen csak bekapcsolódtam. Az emberek sokféle lelki hagyományt hoztak magukkal, hiszen különböző városokból, gyülekezetekből jöttek. Én ezt a színességet a mai napig fontos értéknek tartom és nagyon tiszteltem. A gyülekezet tagjai a lelkiségükben is elfogadók és nyitottak. Ezenkívül családias a légkör, köszönhetően annak, hogy kicsi a közösség: ismerjük egymást, és az újonnan érkezőket nyitottan és kedvesen fogadjuk.”

Ez a nyitottság az egyik legfontosabb a közösség számára fontos értékek közül. „A templom kapuja mindenki előtt nyitva áll – mondja riportalanyunk mosolygva. – Ezért is örülök annak, hogy egy utcára néző, új templom épül majd, mert akik érdeklődők, keresők, még nem elkötelezett egyháztagok, azok könnyebben meg tudják majd tenni az első lépéseiket a gyülekezet felé.”

A nyitottság mellett a gyülekezet mindig is nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy a gyermekeknek kiemelten fontos helyük legyen a közösségben. Ezen kívül Kézdy Péter egy ötszáz éves lutheri tanítást emel ki, ami az isteni elfogadásról szól. Eszerint az Isten nem az érdemeink szerint fogad el, hanem feltétel nélkül, kegyelemből, nekünk csak hinnünk kell kegyelmében. „Luther így mondta: az igaz ember hitből él, amit mai nyelven úgy lehetne mondani: elfogadott vagy, fogadd el, hogy elfogadott vagy. Ezt felszabadító üzenetnek érzem teljesítményorientált korunkban.”

Az utazó fa

Az építési területen állt korábban egy nagy fa, melynek szintén hosszú a története. Úgy látszik, errefelé nemcsak a templomok, hanem a fák is utaznak... Egy százéves, beteg tölgyfa állt a telken – meséli Kézdy Péter –, aminek sok ágát már korábban le kellett vágni, mert veszélyes volt, de még így csonkán és beteg állapotában is nagyon szép fa volt. A törzsét bogarak járták át, cincérek laktak benne. A Duna-Ipoly Nemzeti Park munkatársai felfigyeltek erre a cincér lakótelepre, és megszervezték, hogy a kivágott fatörzset átszállítsák a pilisszentiváni Jági Tanösvényre. Ott nagy örömmel fogadták a Pilisi Len Látogatóközpont vezetői, akik a fatörzset látva azt mondták, hogy ez egy valóságos „bogármetsopolisz”. Kívülről láthatóan tele volt bogárjáratokkal, és amikor a fatörzs lakói kirajzottak, akkor cincérek száza borították be az egész fatörzset.

Tudni kell, hogy a cincér védett állat, nemcsak hazai, hanem európai uniós védelmet élvez. A szakemberek elmondása szerint évente kelnek ki új cincérek, de már most benne vannak a fatörzsben a három év múlva kirepülő lárvák. Június 12-én sikeresen átszállították a fatörzset Pilisszentivánra, ahol a Jági Tanösvény utolsó állomása lesz. A fatörzs mellett egy tájékoztató tábla fogja bemutatni a cincérek és általában az erdei rovarvilág életét.

Hívogató, lélekemelő

A múlt után itt az ideje, hogy a jövőről is szót ejtsünk. Az új templom fontos mérföldköve lesz a helyi evangélikus gyülekezetnek. Riportalanyunk már most lelkesen mesél arról, amit az új épület kifejez majd. „A régi fatemplomunk a telek mélyén áll, így sokan eddig nem is tudtak arról, hogy Piliscsabán egyáltalán van evangélikus templom, mert az utcáról nem lehet látni. Ahhoz, hogy valaki bejöjjön a kertkapun, és végigjöjjön egy számára ismeretlen területen, majd benyisson egy ismeretlen épületbe,

kell egy eltökéltség. Az új templomnak az utcára néző homlokzata egy nyitott udvar, egy átrium lesz, amit egy előtér követ majd, azután a templomtér. Az utcáról teljesen átlátható lesz, és ez a fokozatosság kifejezi a mi szándékunkat is, hogy ez a templom mindenki számára hívogató legyen, mindenki számára nyitott legyen, be lehessen térni úgy is, hogy valaki csak érdeklődő.

A tető hatalmas áttetsző ablakain keresztül a fény felülről érkezik majd a templomtérbe. Ez felemeli a tekintetet, felemeli a lelket. A tervek szerint egy klasszikus ókeresztény elrendezésű templom lesz, görögkereszt alaprajzzal. Mindezen kívül nagy örömmre remélhetőleg egy orgonát is kapunk majd a templomba. Egy másik evangélikus templom Németországból kap egy nagyobb orgonát, és az ott lévő kicsi orgonát elhozzák Piliscsabára.”

Egykor a fatemplom, és most az orgona is a német egyház közbenjárásával kerül Piliscsabára. Amikor rákérdezzük a német egyházhoz fűződő kapcsolatra, Kézdy Péter elmondja, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyháznak kiemelt testvérkapcsolata van a Bajorországi Evangélikus Egyházzal. A németeknek köszönhető a régi fatemplom, de az új templom építése is tulajdonképpen az ő ötletük volt. Három évvel ezelőtt könnyező házigomba támadta meg a fatemplom szerkezetét, ami a templom összeomlásával fenyegetett. Éppen akkor tettek látogatást a német egyház vezetői, és miután látták a helyzetet, azt mondták, szívesen támogatnák egy új templom felépítését. A bajor evangélikusok voltak tehát az új templom építésének kezdeményezői.

A templom már épül, május 23-án ünnepélyesen letették az alapkövet, de az élet ezalatt is zajlik az egyházközségben. „Az istentisztelettel párhuzamosan gyermekbibliakört tartunk, óvodás és alsós gyerekek számára nyáron napközis tábor, a nagyobbak részére pedig nomád tábor a Bakonyban, az erdő közepén. A másfél éve tartó járvány a közösségi alkalmakat is sújtotta, új kezdetre van szükség. Álmunk egy énekkar alapítása, lelkes tagok már vannak, a karvezetőt kell még megtalálnunk.”

Kovács Ildikó

A százéves tölgyfa a Jági Tanösvényen, fotó: Kézdy Péter

Az alapkövetétel

Életképek a Szepesi mindennapjaiból

A piliscsabai Szepesi iskola 2020 nyarán a Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrum tagja lett tíz másik budapesti, valamint Pest megyei intézménnyel együtt. Az iskola fenntartója továbbra is az Agrárminisztérium. Beszámolókból megtudhatják, milyen volt az elmúlt tanév a Közép-magyarországi ASzC Dr. Szepesi László Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégiumban.

A képzési paletta nem változott az iskolában, a szakmajegyzék szerinti Mezőgazdaság és erdészet ágazat képzéseit tanulhatják az iskolát választó gyerekek mezőgazdasági gépész és erdész vonalon. Az iskola technikus, szaktimnáziumi és szakképző iskolai osztályaiban kicsivel több mint 200 diák tanul.

A koronavírus-járvány miatt rendkívüli tanévet tudhat maga mögött minden oktatási intézmény, így a Szepesi iskola is. A tanév elején az iskola közössége még reménykedett, hogy a világjárványt magunk mögött hagytuk, de végül 138 napon át távolléti oktatás keretein belül kellett megszervezni a munkát, ami alatt mindenkinek nagyon hiányzott a személyes kontaktus.

Augusztusban az érintett oktatók megismerkedtek az iskola leendő növendékeivel a gólyatáborban, ahol egy fergeteges csapatépítés vette kezdetét a DÖK segítségével. A diákok lelkesedéssel vették bele magukat a játékokba, ami csak tovább fokozódott a gólyaavató ünnepségen: itt már a szinte összeszokott csapatok önálló műsorral is kedveskedtek a felsőbb éveseknek.

Az őszi hónapokban az oktatók és tanulók egyaránt a szociális kapcsolatok megerősítésén dolgoztak, hiszen a digitális oktatási rend miatt mindenki ki volt éhezve a baráti társaságára, a személyes kapcsolatokra. Az iskola kollégiumában újraindult az erdőjáró szakkör, az érintettek kirándulást tettek többek közt a Rám-szakadékhöz és Dobogókőre. A várva várt szakmai gyakorlatokon is újra elindult az élet, a tanulók ellátogattak például a Szivek pincéhez, a Bábolnai Gazdanapokra, illetve a tanév végén Mezőfalván megrendezésre kerülő Szántóföldi Napokra és Agrárgépphóra is.

A Szepesi iskola gépparkja tovább bővült egy Steyr traktorral, melynek beszerzését a fenntartó Agrárminisztérium egyik pályázata tet-

te lehetővé. Az oktatótraktor mellé egy új, Pronar típusú pótkocsi is érkezett, melyet a T kategóriás jogosítványszerzés gyakorlati képzésében használnak majd a tanulók. A sportkedvelők nagy öröme megkezdődött az intézmény sportcsarnokának felújítása is, aminek átadását az iskolai közösség izgalommal várja.

Ökoiskolaként a Szepesi iskola munkatársai számára fontos a környezeti nevelés, ezért részt vettek a Fenntarthatósági témahét programsorozatában ősszel és tavasszal is. Az iskola 9. b osztálya indult a Kedvenc Zöld Osztály 2020 fotópályázaton, ahol eredményesen szerepeltek. Az állatok világnapja alkalmából plakátkészítő versenyt hirdetett a tantestület az osztályoknak, melyet a 11. b osztály nyert meg „Fácán” festményével.

Kamaszkorban nagyon fontos az érzékenyítés, a tolerancia és empátia kialakítása, ezért az iskola idén ismét csatlakozott a Krókus Projekthez, melynek célja az előítéletes gondolkodás csökkentése. Az iskola tanulói a projekt megnyitása alkalmával sárgakrókus-hagymákat ültettek a holokauszt áldozatainak emlékére. Az iskola pszichológus segítségével drogprevenció és iskolai bántalmazás témakörben interaktív előadásokon vehettek részt az intézménybe járó gyerekek, hiszen a serdülők életében ezekre a témákra kiemelt figyelmet kell fordítani.

Az iskolai megemlékezések közül kiemelkedik a már-már rendhagyóvá vált 1956-os emlékfutás, ahol az osztályok egy általuk kiválasztott '56-os hős életéről plakátot készítenek, ismertetik az iskola közösségével a személy élettörténetét, majd ezt követően a hősök tiszteletére az osztályok képviselői közösen futnak 1956 métert.

Novemberben a járvány második hullámának felerősödésével országsszerte ismét beköszöntött a digitális munkarend, de a Szepesi iskola diákjainak lelkesedése nem hanyatlott: a gyerekek a pandémia ellenére is szép eredményeket értek el szakmai versenyeken. A Dr. Szepesi László Erdészeti Gépész Emlékversenyt a hagyományos módon nem tudta megtartani az iskola, de a tanulók tette készsége tapasztalva egy háziverseny megszervezésére került sor, így szűk körben, csak saját tanulónak tartották meg idén a versenyt. Piliscsaba ifi csapata fantasztikusan teljesített a Legyél Te is agrárgépész Országos Bajnokság versenyén. Az iskolából összesen hat csapat indult: két junior és négy szenior korosztályban. A tanulók mind kimagaslóan teljesítettek, végül a 9. osztály csapata nyerte a 9. évfolyamosoknak kiírt verseny bajnokságát. A szenior csapatok közül az utolsó fordulóig három csapatunk is versenyben volt a szép helyezésekért, végül az országos döntőben az „Opus Populus” csapat dobogós 2. helyezést vívott ki magának a versenyzők felkészültségének és a felkészítő tanárok munkájának köszönhetően.

Az Agrárminisztérium BISEL – Gumicsizmás természetvédelem programja keretében országos csapatversenyt hirdetett Az életet adó víz címmel 7–12. évfolyamos tanulók számára, két korcsoportban. A verseny célja a kisvízfolyások BISEL-módszerrel történő vizsgálata. A vízvizsgálatok mellett a csapatoknak három forduló feladatait kellett online teljesíteni. A Szepesi iskolából három csapat is indult a versenyen, ennek döntője jelenleg is zajlik. Az iskola két csapata a legjobb tíz között van, ami büszkeséggel tölti el Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrum közösségét.

Az Országos Erdészeti Egyesület által már ötödik alkalommal hirdették meg a középiskolásoknak szóló Fedezd fel az örökséged!

erdőismereti vetélkedőt, melynek során az iskola csapata 185-ből a 70. helyen zárta a megmérettetést. Az Ágazati szakmai érettségi tantárgyak versenyén mezőgazdasági és erdészeti gépésztechnikai ismeretek területén az iskola két tanulója került az írásbeli döntőbe, ahol 4. és 5. helyezést értek el. A Mezőgazdasági Gépész Országos Szakmai Tanulmányi Versenyen az országos döntőbe két tanulónk került be, akik eredményük alapján technikus szakmai vizsgájukon mentesültek az írásbeli rész alól, jeles eredménnyel.

Májusban az iskolák visszatértek a jelenléti oktatási formához. A szepesi végzősök ballagását – ha nem is az eredeti időpontban, de – meg tudták szervezni. A szorgalmi időszak június 15-én ért véget. Ezt követően kezdődik a tanulóknak a négyhetes szakmai gyakorlat, majd a nyári szünet. Bízunk benne, hogy a következő tanév már teljes egészében jelenléti oktatásban zajlik, és végleg magunk mögött tudhatjuk a járványt.

Kanovszki Renáta munkaközösség-vezető és Börzsönyi Tünde igazgató

Faültetés az utolsó napon

A 2020/21-es tanév utolsó tanítási napját Kalap Jakab előadása tette még emlékezetesebbé diákjaink számára, melynek végén a Hauck iskola alsó tagozatos diákjai segítségével közösen elültettünk egy almafát. Bálint gazda kezdeményezését megvalósítva országsszerte száz fát ültetnek el óvodákban, iskolákban. A mi iskolánk a 80. facsemetét ültethette el a tanév utolsó napján. Köszönjük ezt a nagyszerű meglepetés programot Koós Gábor képviselőnek!

Ruskó András
igazgató

Versenyeredmények a Hauckban

A Hauck János Német Nemzetiségi Általános Iskola fontosnak tartja a tehetséggondozást, éppen ezért minden évben több versenyzési lehetőséget is biztosít a tanulók részére. Az idei tanévben is több versenyen indulhattak el diákjaink.

Az Országos Honismereti Versenyen ketten indultak, és mindketten csodálatos eredményt értek el. A 4. osztályból Busman Hunor Vajk, míg az 5. osztályból Heinrich Álmos is első helyen végzett.

A Suli-guru országos versenyen többen is részt vettek, különféle tantárgyi kategóriákban. A 4. osztályból Weszelovszky Réka, Bárany Bendegúz és Bóna-Szűcs Bertalan versenyzett. Réka irodalomból első helyen, környezetismeretből a 3. helyen végzett. Bertalan három tantárgyból is indult, irodalomból a 3., környezetismeretből a 4., matematikából a 11. helyet szerezte meg. A 2. osztályosok közül Rossel Johanna, Bóna-Szűcs Julianna és Siklósi Veronika képviselte iskolánkat. Veronika matematikából a 3., környezetismeretből a 4., irodalomból a 9. helyet érdemelte ki. Julianna matematikából a 4., irodalomból a 7. helyen végzett.

A Hebe Kft. őszi országos olvasóversenyén Bóna-Szűcs Julianna 2. osztályos tanuló az előkelő 5. helyet szerezte meg. A Mozaik kiadó internetes versenyén szintén többen indultak és jó eredményekkel képviselték iskolánkat. A második osztályból Fekete Petra, Kemény-Koncsek Fruzsina, Struba Kinga és Baranya Kristóf csatázott a legjobbakkal. A 3. osztályból Heinrich Gréta környezetismeret tantárgyból egészen az országos döntőig menetelt. A 4. osztályt Bóna-Szűcs Bertalan és Busman Hunor Vajk képviselte környezetismeret tantárgyból.

Gratulálunk tanulóinknak az elért eredményekhez, mindenkire nagyon büszkék vagyunk! Köszönjük, hogy teljesítményükkel, kitartó munkájukkal példát mutatnak társaiknak. Hajrá Hauckosok! Csak így tovább!

Wittmann-né Peller Szilvia
versenykoordinátor

Poszt-Covid: Gyógyulás utáni rejtélyes tünetek

Egyre többen hallanak arról a különös kórról, és egyre többen élnek át azt a furcsa, betegség utáni állapotot, amit a szakirodalom poszt-Covid- vagy long-Covid-szindrómának nevezett el. Ez egy létező betegség, és amennyiben súlyos, fontos, hogy a beteg megfelelő kezeléshez jusson.

Pontosan hat héttel azután, hogy a koronavírus első tünetei megjelentek rajtam, hirtelen elkezdtem rosszul érezni magam. Nem úgy, mint amikor beteg voltam, egészen másképp. Sokkal ijesztőbben. Először a szívem környéke kezdett fájni, a karom lezsibbadt. Pihe-nés után kicsit javult, de pár nap múlva olyan érzésem lett, mintha valami ráült volna a tüdőmre és három napig nem mozdult volna onnan. Ekkor a háziorvosom azonnal tüdőrontgént és EKG-t javasolt. Miután ezeknek a vizsgálatoknak az eredménye negatív lett, még ultrahanggal is megvizsgálták a szívemet. Minden rendben volt... csak én nem. Ekkor már nemcsak a mellkasom fájt, hanem olyan fáradtság tört rám naponta többször, nagy hirtelenséggel, hogy olyankor azonnal le kellett dőlnöm, dolgozni sem tudtam. Másfél, két hónappal később sokat javult a helyzet, a hétköznapi teendőket már el tudtam látni, de nem tudtam még két-három kilométernél többet sétálni, az izomfájdalmak pedig hónapokkal később is fennálltak, és fronthatáskor különösen megkínóztak. Úgy gondoltam, nem csoda, ha ettől rossz a kedvem. Arra nem gondoltam, hogy még ez a levertség is a poszt-Covid tünete lehet.

A betegséget amúgy viszonylag könnyen viseltem, csupán pár napos láz, köhögés, szaglásvesztés voltak a tüneteim. Három héttel később már rövid kirándulást is be tudtam iktatni, jól voltam. A poszt-Covid tünetek ezért is leptek meg annyira, hiszen már teljesen egészségesnek éreztem magam. Némi megnyugvást végül az hozott számomra, amikor kiderült, nem vagyok egyedül. Több ismerős is hasonló tünetekről számolt be. Igaz, fél évvel ezelőtt még az orvosok sem tudtak annyit a koronavírus utóhatásáról, mint amennyit most.

A poszt-Covid kivizsgálása és a tünetek

Azóta már konkrét kimutatások jelentek meg arról, hogy a betegek legalább egyharmadánál kisebb-nagyobb mértékben megjelenik a poszt-Covid. Dr. Hoffer Gábor piliscsabai családorvos elmondása szerint azonban Magyarországon még jóval kevesebben fordulnak segítségért ezekkel a tünetekkel. Ha enyhék a panaszok, ezzel nincs is baj, de súlyosabb esetekben fontos a kivizsgálás. Az orvos szerint először mindenképpen a háziorvosunkat érdemes felkeresni, hiszen ő az, aki tisztában van egészségi állapotunkkal, alapbetegségeinkkel. Nehéz a gyakorlatban elkülöníteni, hogy poszt-Covid-tünetekről van szó, vagy az alapbetegségeinknek a korábban is tapasztalható tünetei jelentek meg újra, esetleg erősödtek fel.

A poszt-Covid egyik leggyakoribb tünete a fáradtság. Dr. Hoffer Gábor – a víruson közepesen súlyos vagy súlyos tünetekkel átesett – betegeinek egy része heteken, hónapokon át tartó fáradtságérzésről, gyors kimerülésről számol be. Általános tünet még az izomfájdalom (többféle izomcsoportban, de különösen a végtagokban), ízületi fájdalmak, az izmok görcsökösége, alvászavar és pszichés tünetek. Ez utóbbinál különösen nehéz a páciensnek megállapítania, hogy valóban a poszt-Covid-szindróma okozza,

A poszt-Covid-szindróma a koronavírusos tünetek kezdetétől számított negyedik hetet követően kialakul, és akár hetekig, hónapokig elhúzódó állapot. A PCR-tesztek ezen esetek legnagyobb részében negatívak, tehát a beteg a Covid-fertőzésből már gyógyultnak nyilvánítható, nem fertőz. Lehetnek azonban fennmaradó maradvány-, vagy újonnan létrejövő tünetek, melyek több szervrendszert is érinthetnek. Ezek a tünetek a beteg életminőségét jelentősen ronthatják, illetve szövődményekhez vezethetnek.

A poszt-Covid tünete attól függetlenül alakulhatnak ki, hogy maga a fertőzés milyen súlyossággal zajlott. A szerteágazó tünetek a következők lehetnek:

- gyengeség
- terhelési nehézlégzés
- szívritmuszavarok, szívelégtelenség
- tartós mellkasi fájdalom, légzéssel összefüggő mellkasi fájdalom
- ízületi fájdalmak
- íz- és szaglásérzékelés csökkenése vagy elvesztése
- hajhullás
- cukorháztartás zavarai
- tartós hasmenés
- fejfájás
- gyermekeknél tanulási nehézségek, felnőtteknél memória-zavarok
- kialakuló vagy súlyosbodó demencia
- alvászavarok
- depresszió
- késői tünetként gyakori a poszttraumásstressz-szindróma kialakulása

vagy csak a megbetegedéssel kapcsolatban átéltek miatt érzi magát lehangoltnak. Jó hír viszont, hogy ezek jellemzően olyan panaszok, melyek enyhülésében az idő játszik kulcsszerepet.

Vannak emellett közvetlenül a fertőzéssel összeköthető poszt-Covid-tünetek is, de ezek sokkal ritkábban fordulnak elő. Például szív- és tüdőproblémák jelentkezhetnek azoknál, akiknél a betegség hosszúra nyúlt, és akár hetekig lélegeztetőgépen voltak. Ilyenkor a tüdőszövet olyan kötőszövetes átalakuláson megy keresztül, amely csökkenti a légzőfelületet, és ez légzési nehézségeket okoz. Szintén ritka, de kialakulhat a súlyosan megbetegedetteknel szívizomgyulladás, szívritmuszavar, trombózis, depresszió, vagy felerősödhet a korábbi demenciás folyamat. Ezekre az esetekre kivizsgálási protokollok vannak, melynek során nyomon követik a beteg állapotát, és havonta vagy háromhavonta újra vizsgálják, míg a teljes gyógyulás be nem következik.

Érdemes megemlíteni, hogy míg az első két hullámban a gyerekek kevésbé voltak érintettek, a harmadik hullám már őket sem kímélte annyira. Mára elmondhatjuk, hogy az ő esetükben is megjelent a poszt-Covid, hasonló tünetekkel, mint a felnőttek esetében.

Aerobik-hírek

Eseménydús hónap van a PAFC aerobik szakosztály tagjai mögött. Edzőnk, Lőcsei Zoltán (ÓWDSE) a Bakuban megrendezett világbajnokságon egy ezüst és két bronzérmert szerzett csapattársaival. A versenyt az internetes közvetítésnek köszönhetően élőben izgulhattuk végig, így láthattuk a hazánkat képviselő versenyzőinket, köztük Zolit is, akire nagyon büszkék vagyunk.

Június 10-én a Jókai Iskola sportnapján mutatták be tudásukat utánpótlás-versenyzőink: Kaluca Hanna, Kovács Zita, Sallai Gréta, Szabó Éva (CH UP4), valamint Kőrösi Lili, Kujbus Emília és Molnár Virág (BA UP4). Természetesen óriási sikert arattak!

Június 12-én és 13-án Nyíradonyban, az Aerobik Magyar Kupa II. fordulóján, egyben a Magyar Bajnokságon vettek részt versenyzőink: Farkas Aliz, Fehér Zsara, Heizer Léna UP3 TR, Blaschek Fruzsina, Kovács Borbála, Sággy Hanna UP2 TR, Báticaszéki Bettina, Munkácsi Kincső, Rakóczi Réka pedig UP2 TR és UP2 női egyéni számokban léptek fel. A májusi verseny óta rengeteget fejlődtek, ez a pontszámokon és a helyezéseken is meglátszott. A nap folyamán több mint ötszáz gyerek mutatta be tudását különböző versenyszámokban. Egységeink a középmezőnyben végeztek, nagyon elégedettek vagyunk a munkájukkal, sportszerű viselkedésükkel. Külön öröm számunkra, hogy a szombati versenynapon már a legkisebbek is versenyeztek. Kőrösi Lili, Kujbus Emília és Molnár Virág élete első országos versenyén, hihetetlen izgalmak közepette is derekasan helyt állt. Nagyon büszkék vagyunk rájuk, hiszen 8-9 évesen egy országos versenyen, nézők és versenyzőtársak, a 20 fős bírói panel előtt ügyesen megoldott gyakorlatot mutattak be.

Felkészülésünk a nyári szünetben is folytatódik, júniusban és augusztusban is edzőtáborozunk. Tanfolyamos csoportjaink két táborban vehetnek részt, június 21. és július 2. között. Ezekben a táborokban akrobatika, gimnasztika, tánc, balett és relaxációs órák is lesznek. Versenyzőink már augusztusban elkezdik az edzéseket, 23-ától edzőtáboroznak, és ebben a hónapban versenyük is lesz. Ezúton is köszönjük a gyerekek munkáját és a szülők támogatását!

Hajrá PAFC!

■ PAFC Aerobik

Kihez forduljunk?

Elsősorban a családorvost érdemes felkeresni a tünetekkel. Ha ő indokoltnak látja, további vizsgálatokat rendel el. Piliscsaba jó helyzetben van – mondja dr. Hoffer Gábor –, hiszen a Pilisvörösvári Szakrendelő teljes kapacitással működik, így ott minden szakorvosi vizsgálat elérhető.

Oltás lehet a megoldás?

Többen tartanak attól, hogy felvegyék az oltást, mikor még érzik ezeket a tüneteket. Az ő megnyugtatójukra Szlávik János infektológus főorvos március végén egy friss tanulmányra hivatkozva beszámolt a közmédiában arról, hogy a védőoltás a poszt-Covid-szindrómában szenvedők számára is megoldást jelenthet, a tanulmány szerint ugyanis a beoltottak jelentős részénél elmúltak a tünetek.

Dr. Hoffer Gábor háziorvos is arra biztat mindenkit, hogy vegye fel az oltást abban az esetben is, ha már átesett a vírushatásán. Ez az egyetlen megoldás, hogy legyőzzük a betegséget.

■ Komáromi-B. Hajnalka

Van, ami többet ér az éremnél

Mikor bajnokságot nyer valamelyik csapatunk, nincs mit magyarázni, csillog az arany, kupa a polcon, ám mégis egy év múlva már feledés tárgya. Tény, hogy az olimpiai bajnokokra sem mindig emlékszünk négy év múlva. A következő kis történet viszont tanít valamire: arra, hogy van valami, ami sokkal többet ér az éremnél is...

Történt, hogy a leányaimmal (U17) egy forró, kora nyári szombaton csúnya zakót kaptunk, és egy jó ismerősöm érdeklődő kérdése után perze „megsavazott”, hogy igazi lúzerek vagyunk. Erre azt mondtam, az én játékosaim mindegyike győztes. Mikor kimentünk a hűvös öltözőből a hirtelen érkezett kánikulába, mindegyiknek fáj a feje, a felforrósodott műfüvön a rosszullet határán küzdöttek, a tizedik percben már jelezték, hogy nem bírják, cserélni nem volt. Tudattam velük, hogy nincs alternatíva, bírni KELL! Végigcsinálták... A fejfájás elmúlt, csak a fáradtság maradt, és a tapasztalat, hogy le tudjuk győzni magunkat. Ez a sport. Hol van itt a vesztes? Ebben a szellemben jöjjön egy kis összegzés, hogyan alakult az elmúlt sportév.

U7 – Tóbiás István, Bergendy László:

Nagyon öröndetes, hogy a szokottnál is nagyobb létszámban jönnek a gyerkőcök focizni, nagyon ügyesek, és nekünk is élmény a velük való foglalkozás. Külön öröm, hogy egyre több leány is focizik.

U9 – Simon Zoltán:

A 2020/2021-es szezonban U9-es csapatunk közel 30 fővel működött, ebből 21-en igazolt játékosok. Az őszi szezonban négy alkalommal voltunk Bozsik-fesztiválon Szentendrén, tavasszal kétszer Budakalászon. Játékosaink minden alkalommal kitették magukat és remek focival örvendeztették meg a nézőket. A pandémia miatt télen is a szabadban edzettünk, ami kismértékű létszámcsökkenést eredményezett. Tavaszra azonban újra visszatértek játékosaink, így rengeteget játszva, sokat fejlődöttünk. Köszönet a szülőknél, akik télen-nyáron hozzák, viszik kis játékosainkat az edzésekre, fesztiválokra!

U11 – Csima György:

Nehezen indult a szezon, két játékosunkat elvitték, de elkezdtük a munkát heti három edzéssel. A hangsúlyt a technikai készség fejlesztésére fektettük, sok párharcra, kapura lövéssel, rengeteg játékkal fűszerezve. Az eredmények jöttek is: eleinte botladoztunk a Bozsik-tornákon, a végén már mindenkit le tudtunk győzni. Sikerült meccseket játszsanunk maga-

sabban jegyzett csapatokkal, a Vasassal, az Újpesttel, akikkel szemben helyt álltunk, sőt négy kis focistánkra felfigyeltek.

U13 – Bergendy László, Tütükov Krisztián:

Ez a korosztály a sok felsőbb osztályokba igazoló játékos miatt megfogyatkozott, így ingadozó létszámmal kezdtük a szezont. Az U11-ből ki-egészülve nem volt gond a bajnokságban kiállni, ám a korkülönbség, és ezzel együtt a fizikai-technikai különbségek meglátszottak. Az akarással és a küzdelemmel mindenképp elégedettek vagyunk, az edzések is remek hangulatban telnek. Jó kis társaság a miénk!

U15 – Triff Ferenc:

A gyenge szezonkezdés után remek tavaszt produkált az U15-ös csapat. A Pest megyei bajnokság északnyugati csoportjában a 4. helyet szereztük meg, nagy párharcokat vívva az előttünk álló dobogósokkal. Gratulálók a fiúknak az elvégzett munkához és a határozott, taktikailag érett játékukhoz.

U17 leány – Gáspár Zsolt:

Megvetettük a piliscsabai női foci alapjait! Nagyszerű kis társaság formálódik a csapatunkban, külön öröm, hogy a régióból is egyre többen jönnek hozzánk. Az ügyes játékosainkat rendre elviszik a magasabb osztályok, így majdnem elfogytunk, ám mindig megújulunk, és ez lassan az eredményekben is megnyilvánul. Célunk, hogy őszre megerősödjünk, illetve megvessük a női felnőtt csapat alapjait. Tehát leányok, hölgyek, anyukák, irány a pálya!

U19 – Kovács József, Tütükov Krisztián:

A 2020/21-es bajnoki évadra a Covid által okozott nehézségek rányomták a bélyeget a csapatunkra, amely mindig összefügg a felnőtt 11-gyel is, hiszen nagy az átjárás. A sok betegség, karantén létszámhiányt okozott mindkét gárdánál. A két csapat játékosainak és edzőinek jó kapcsolata fontos eleme annak, hogy méltón képviseljük a PSE-t a bajnokságokban. Az erős, jól képzett csapatok között az 5. helyen zártuk a bajnokságot. Külön dicséret azoknak a játékosoknak, akik hetente két-két mérkőzésen (U19 és felnőtt) vettek részt.

Felnőtt – Miklósvári Géza:

Yola érkezésével felpozícióba lépett a felnőttcsapatunk körül. Nagy érdeklődés mellett kezdtük az őszi szezont. Az első öt forduló után az első helyen álltunk. A kezdő lendületünk az egész őszi idényre kitartott, így akár még a dobogó elérése is reálissá vált. Kiemelném, hogy hazai pályán az összes mérkőzésünket megnyertük. Sajnos tavaszi szereplésünket több dolog, közte a vírus is negatívan befolyásolta, ezért a szezon nagy részét tartalékos felállásban játszottuk. Az utolsó fordulókra a csapatban is helyreállt a rend, ezzel egyidejűleg már a győzelmeket is szállítottuk. Ugyan még egy mérkőzésünk hátravan, de az már eldőlt, hogy a mezőny első felében végzünk a 8. helyen, ezzel a célkitűzést teljesítettük.

Összességében elfogadható idényt produkáltunk. A felmerülő nehézségek – mint mindig – most is áldást hoztak a csapatnak, mégpedig a fiatalok beépítését. Bebizonyosodott, hogy lehet rájuk számítani a jövőben, és ez az is jelenti, hogy ősszel egy igazi fiatal csabai csapatnak szurkolhatunk. Hajrá Csaba!

Gáspár Zsolt
PSE elnök

Summa Vitae Gyógytorna
www.summavitae.hu

Summa Vitae Fizioterápia

Csoportos gyógytorna:
minden korosztály részére

Egyéni gyógytorna:

- McKenzie terápia
- Állkapocszület-terápia
- Scoliosis terápia
- Manuálterápia
- Kinesio tape
- Triggerpont terápia

...amiben segíteni tudunk:

- fájdalomcsillapítás
- izomlazítás
- keringésjavítás
- gyulladáscsökkentés
- izomstimulálás

Kezeléseink TB által nem finanszírozottak!

Szeretettel várjuk a gyógyulni vágyókat a megújult rekreációs részlegünkben!

Kezelések
előzetes időpont egyeztetés alapján

A tornaterem bérelhető is!

Kezeléseink:

- ultrahang
- elektroterápia
- lézertérápia
- lökéshullám terápia
- vibrációs kezelés

Hannus Kauzál Krisztina
06/303-438-645

Csizmadia Orsolya
06/204-941-177

facebook Summa Vitae Alapítvány 2081 Piliscsaba, Szent István király útja 54.

Az aktuális árakat keresse a honlapunkon.
www.summavitae.hu

HIRDESSZEN A PILISCSABAI POLGÁRBAN!

Hirdetésfelvétel:
piliscsabai.polgar@gmail.com
+36 70 866 3289

DUGULÁSELHÁRÍTÁS

0-24 BONTÁS NÉLKÜL

- ✓ VÍZVEZETÉK-SZERELÉS
- ✓ CSATORNAKIÉPÍTÉS
- ✓ CSŐ- ÉS CSATORNATÖRÉS-JAVÍTÁS

+36-70/624-20-81

GYÓGYPEDIKÚR, MANIKÚR SZOLGÁLTATÁSOK AKÁR AZ ÖN OTTHONÁBAN IS.

Nagy tapasztalattal rendelkező lábápoló vagyok.
Keressen bizalommal!

ELÉRHETŐSÉGEM:
06/20-2-568-564

FÜLBELÖVÉS CSECSEMŐKORTÓL!

Orrpiercing-belövés, akár az Ön otthonában is.
Szakképzett vagyok, nagy tapasztalattal, bizonyítvánnyal rendelkezem.

ELÉRHETŐSÉGEM:
06/20-2-568-564

HIRDETÉSFELVÉTEL A PILISCSABAI POLGÁRBA:

piliscsabai.polgar@gmail.com
+36 70 866 3289

	Szélesség × magasság	
1/1	184 mm × 262 mm	48 000 Ft
1/2	184 mm × 128 mm	24 000 Ft
1/4	90 mm × 128 mm	12 000 Ft
1/8	90 mm × 62 mm	6 000 Ft
1/16	43 mm × 62 mm	3 000 Ft

PILISCSABAI POLGÁR

Felelős kiadó: Piliscsaba Város Önkormányzata
XXXI. évfolyam, 7. szám
Főszerkesztő: Sólyom Ágnes
Munkatársak: Barcsik Géza, Komáromi-B. Hajnalna, Kovács Ildikó, Lichtneckert Eszter
Elérhetőségeink: piliscsabai.polgar@gmail.com, +36 70 866 3289
A szeptemberi szám lapzártája: augusztus 12.
A szerkesztőség fenntartja a beérkezett nyersanyagok szerkesztési jogát, kéziratot nem tartunk meg és nem küldünk vissza. Az újságban megjelenő hirdetések valóságtartalmáért felelősséget nem vállalunk.
A Piliscsabai Polgár havonta 2800 példányban, ingyenesen jelenik meg.
Címlapfotó: Barcsik Géza
Tördelés, nyomdai előkészítés: Szima Roland
Nyomda: Virtuóz Kiadó és Nyomdaipari Kft.
Hirdetésfelvétel a szeptemberi számba: augusztus 12.

MCM ÉLELMISZER

PILISCSABA LEGRÉGEBBI ÉLELMISZERBOLTJA

5000 Ft feletti
vásárlás blokkja
sorsoláson vesz részt!

Dobja be
az erre a célra
elhelyezett
ládába!

Értékes
nyeremények
Sorsolás
kéthetente

ÜZLETÜNKBEN
SZÉLES VÁLASZTÉKBAN KAPHATÓK

bio - és gluténmentes élelmiszerek
a Cserpes sajtműhely
gluténmentes termékei

NYITVATARTÁS: H-P 6-18.00
SZO 6-13.00 VAS zárva

kártya-elfogadóhely

ingyenes házhoz szállítás

mobilfeltöltés

PILISCSABA, VASÚT ÚT 14. TEL.: +36 26 375 254

www.hexi.hu

facebook.com/hexi.hu

HEXI INGATLAN® Otthon a Pilisben

- a pilisi ingatlanok szakértője
- helyi vállalkozás kedvező díjakkal
- ügyvédi háttér, hitel ügyintézés
- ügyfeleinknek ingyenes értékbecslés
- ajándék energetikai tanúsítvány

Hexi ingatlan

Segítünk ingatlan ügyeiben!

WE CAN HELP YOU IN PROPERTY MATTERS

Szabó Helga

+36 70 328 0696

hexi.ingatlan@gmail.com

Pilisvörösvár, Piliscsaba, Pilisszentiván, Solymár

HERMANN OPTIKA

Piliscsaba, Templom tér 11

www.optika-hermann.hu

Látásvizsgálat előjegyzés alapján
06 30 311 1094 06 30 940 8785

akcióink

Prémium kategóriájú multifokális
lencsére

- 30 %

Egyfókuszú
és bifokális
lencsére

- 20 %

Fényre sötétedő lencsék nagy választékban

25 % kedvezménnyel

Az akciók 2021 július 1. - 2021 augusztus 31. között érvényesek
a készlet erejéig. További részletekről felvilágosítás az üzletben.

AJTÓ, ABLAK

Műanyag, fém nyílászárók, MARTOM bejárati
ajtók, beltéri ajtók, redőnyök, rovarhálók,
kül- és beltéri árnyékolók, tetőablakok

3 MILLIÓS ÁLLAMI TÁMOGATÁS
NYÍLÁSZÁRÓ CSERÉRE

Rövid határidő, kedvező ár!

KÉRJE INGYENES AJÁNLATUNKAT!

Solymár, Ibolya utca 18.

Tel: 06 20 320 93 99

E-mail: pevdi@pevdi.hu

www.pevdi.hu

Előzetes időpont-egyeztetést követően!